

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

**Kutseõppe kvaliteedi hindamine
Valgamaa Kutseõppekeskuse
hindamisaruanne
õppekavarühmades
sotsiaaltöö ja nõustamine;
lastehoid ja teenused
noortele**

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2022

Sisukord

Sissejuhatus	3
Üldosa	5
3. Analüüs hindamisvaldkondade lõikes õppekavarühmades sotsiaaltöö ja nõustamine; lastehoid ja teenused noortele	7
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	8
Analüüs	8
3.2.1. Õppekavaarendus	8
3.2.2. Õppe kavandamine rakenduskavades	10
Järeldused	12
3.2 Õppimine ja õpetamine	13
Analüüs	13
3.2.3. Õppijate erialavaliku toetamine	13
3.2.4. Õpikeskkond	14
3.2.5. Õppekorraldus	15
3.2.6. Õppesisu, -metoodika ja hindamine	16
3.2.7. Õppijate toetamine	17
Järeldused	17
3.3 Õpetajad	18
Analüüs	18
3.3.1. Õpetajad	18
3.3.2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng	18
Järeldused	19
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused sotsiaaltöö ja nõustamine ning lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmade osas	19
Peamised järeldused	19

Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Diana Eller	<p>kutseõppe ekspert, komisjoni esimees; Tartu Kutsehariduskeskuses (praegu Tartu Rakenduslik Kolledž) alates aastast 2010. Meisterõpetaja, tööülesanneteks organisatsiooni arendustegevused, töörühmade juhtimised, kolleegide nõustamine ja toetamine meetodilistel, haridustehnoloogilistel teemadel, juhtimine ja mentorlus, õppekavade koostamine, praktikate ja töökohapõhise õppe juhendamine, kutseõppe õpetamine.</p> <p>Tartu Ülikooli haridusteaduskond- kutseõpetaja õppekava õppejõud (kutseõppe didaktika, praktikad, kutseõpetaja arenguportfoolio aine).</p> <p>Osalenud kutsestandardite, riiklike ja kooli õppekavade väljatöötamises, kutse- ja erialaliitude töös, valdkondlike ühenduste töös, kutsehariduse riiklikes ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes, projektides. Osalenud kutsestandardi väljatöötamises: müügiesindaja, e- kaubanduse spetsialist. Täiskasvanukoolitaja kutse, tase 7.</p>
Riina Muuga	<p>kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär; 34 aastat töötanud Järvamaa Kutsehariduskeskuses; 2008-2016 asedirektor õppe- ja kasvatusalal, 2016- tugitalituse juhataja. Osalenud kutsestandardite, riiklike ja kooli õppekavade väljatöötamises, kooli nõunike kogu, nõukogu ja töörühmade töös. Kutsehariduse kvaliteediauhinna assessor; osalenud kutseõppe akrediteerimisprotsessis alates 2013. aastast.</p>
Ene Paadimeister	<p>tööandjate esindaja; osalenud lapsehoidja, tase 4 ja tase 5 kutsestandardite, riiklike ja kooli õppekavade väljatöötamises, kutse- ja erialaliitude töös, valdkondlike ühenduste töös; lapsehoidja kutse taotlemise hindamiskomisjoni töös</p>
Tiina Freimann	<p>tööandjate esindaja; ajavahemikul 1999–2021 Tartu Ülikooli Kliinikumi ülemõde. Kauaaegne õpetamise kogemus, ajavahemikul 2006 - 2009 Tartu Ülikooli arstiteaduskonna koosseisuline ja hiljem mittekoosseisuline õppejõud, 2022. aastast meditsiiniteaduste valdkonna kliinilise meditsiini instituudi patsiendiohutuse strateegia ja kommunikatsiooni peaspetsialist; 2020. aastast Tartu Tervishoiu Kõrgkooli kaasprofessor. Ajavahemikul 2006–2021 TÜ õendusteaduse magistriõppe programminõukogu liige. Osalenud Tartu Ülikooli ja Tartu Tervishoiu Kõrgkooli magistriõppe õppekavade arendamisel ja hindamisel ning 2019. aastal Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli institutsionaalsel akrediteerimisel (EKKA hindamiskomisjoni liikmena).</p>

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni (edaspidi komisjoni) liikmed läbisid Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri (EKKA) korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse ning töötasid läbi Valgamaa Kutseõppekeskuse (edaspidi kooli) eneseanalüüsi aruande. Komisjon koostas ja kooskõlastas kooli ja EKKAga hindamiskülastuste ja -vestluste kava. Komisjoni liikmed leppisid kooli

eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ja küsimused ning tööjaotuse ja ülesanded hindamiskülastuste ajaks.

Hindamisvestlused toimusid 13.-14. aprillil 2022 Zoom keskkonnas. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokkulepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Kaks komisjoni liiget tutvusid kooli õppekavariühmade füüsilise õpikeskkonnaga 8.04.2022.a, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö/praktilise töö tegevusi.

Lisaks külastasid komisjoni liikmed õppekavariühma praktikabaasiks olevaid ettevõtteid: 4. aprillil 2022 Sofi Lastekeskust Sakus, kus vesteldi ettevõtte omaniku ja juhiga ning 6. aprillil 2022 Tartu Ülikooli Kliinikumi hooldajate töökohapõhise õppe praktikabaasi, kus tutvuti ettevõtte töökeskkonnaga ja vesteldi kliinikumi koolitusosakonna spetsialisti, töökohapõhise õppe praktikajuhendajate ja õppijatega.

Kooli ja ettevõtete külastused kulgesid ladusalt ning olid kooli ja ettevõtete poolt hästi korraldatud. Vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks valmistunud, vestlustel probleeme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku õppekavariühmade hindamisaruande struktuur, jagati ülesanded ja koostati aruande esimene versioon. Komisjon arutas läbi liikmete seisukohad ja jõudis ühiselt järeldusteni, mis väljenduvad aruandes.

EKKA esitas esmase aruande koolile 23.05.2022. Kool teavitas 06.06.2022, et ei ole aruandele täpsustusi ega kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 21.06.2022.

Üldosa

Kooli lühitutvustus

Valgamaa Kutseõppekeskus loodi 1. septembril 1999 Helme ja Valga kutsekoolide liitmisel üheks. Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas olevaks riigi õppeasutuseks. Aastatel 2009-2011 valmis Valga linnas uus Valgamaa Kutseõppekeskuse hoonete kompleks.

Õppetöö toimub õppekavariühmades transporditeenused, majutamine ja toitlustamine, koduteenindus, ehitus ja tsiviilrajatised, materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit), mootorliikurid, laevandus -ja lennundustehnika, lastehoid ja teenused noortele, sotsiaaltöö ja nõustamine, hulgi- ja jaekaubandus. Õppijate koguarv on 2021/22 õppeaastal 578 (Haridussilm andmed), hinnatavate õppekavariühmade õppijad moodustavad ligi 52% õppijate koguarvust.

Kooli missioon: Parendada inimeste sotsiaalset positsiooni ühiskonnas.

Kooli visioon: Tehnoloogiliste oskuste ja teadmiste arendamine ning personaalne lähenemine tagavad inimeste heaolu, ühiskonna sidususe, looduskeskkonna säilimise ja kultuuriruumi kestvuse.

Kooli põhiväärtused:

- **Innovaatilisus** - kohaneme muutuva maailmaga, oleme avatud uutele ideedele ja lahendustele ning nende rakendamisel.
- **Meeskonnatöö** - hoolime, usaldame ja väärtustame üksteist ning oleme orienteeritud ühiste lahenduste leidmisele.
- **Ettevõtlikkus** - väärtustame ettevõtlikke õppureid, töötajaid (sh õpetajaid) ja teisi koostööpartnereid, keda iseloomustab loovus julgus, uuenduslik mõtlemine, eneseteostusvajadus ning kartmatus eksida.
- **Koostöö** - oleme koostööle avatud ning arvestame koostööpartnerite seisukohtade ja ettepanekutega.

Kooli arengukava 2016-2020 peamised eesmärgid:

1. Kaasaegsed õppekavad ja õppevormid tagavad ühiskonna liikmete osalemise õppeprotsessis.
2. Ettevõtlikkus võimaldab koolil muutuda huvigruppidele koostööpartneriks.

3. Koolis kasutatavad õppemeetodid ja õppevahendid vastavad ühiskonna ootustele.
4. Individuaalne lähenemine õppurile/õpilasele võimaldab leida talle sobiva arengutee.
5. Kooli usaldusväärsus tagab koolile hea maine.

Koolil on valmimas uus arengukava 2022-2025, mis on käesoleva aruande koostamise hetkel kinnitamata. Uue arengukava peamised eesmärgid tulenevad Eesti Haridusvaldkonna Arengukavas toodud strateegilistest eesmärkidest, mille põhjal sõnastati kooli kontekstis parimat tulemust toetavad alaeesmärgid.

Kooli arengukava projekti andmetel Valgamaa Kutseõppekeskuse ambitsiooniks erialaliite kaasates välja arendada kooli transporditeenuste ning ka käesolevas aruandes vaatluse all olevas tervise- ning heaolu õppesuundades rahvusvahelisel tasemel tippkeskuseks.

Tabel 1 Ülevaade hinnatavatest õppekavarühmadest

Õppekava nimetus ja link õppekavale ning rakenduskavale	Kvalifikatsioonitase	Õppekava kood EHISes	Maht	Rakendamise aasta	Õppevormid	Õppeka va juht
Sotsiaaltöö ja nõustamine õppekavarühm						
Hooldustöötaja	tase 4	136877	120	2014	Statsionaarne koolipõhine, töökohapõhine; mittestatsionaarne	Fredy Lumi
Sotsiaal ja tervishoiuvaldkonna spetsialist	tase 4	215372	60	2020	Statsionaarne koolipõhine, töökohapõhine; mittestatsionaarne	Fredy Lumi
Lastehoid ja teenused noortele õppekavarühm						
Lapsehoidja	tase 4	143518	60	2016	Statsionaarne koolipõhine, töökohapõhine	Fredy Lumi

Tabel 2 Andmed õppekavarühmade õppekavade õppijate kohta

Sotsiaaltöö ja nõustamine õppekavarühm						
Hooldustöötaja						
aasta	Alustas õpinguid	Sh töökohapõhises õppes	Lõpetas õpingud	Sh töökohapõhises õppes	Lõpetajate osakaal %	Sh lõpetajate osakaal %

						töökohapõhises õppes
2016	103	46	99	44	96	96
2017	71	50	63	47	89	94
2018	73	73	68	68	93	93
2019	102	102	95	95	93	93
2020	48	48				
2021	103	96				
Tegevusjuhendaja						
2016	37	37	32	32	86	86
2017	101	91	91	62	90	68
2018	36	15	33	15	92	100
2019	86	65	75	56	87	86
Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist						
2020	95	52	79	45	83	87
2021	93	43				
Lastehoid ja teenused noortele õppekavarühm						
Lapsehoidja						
2016	53	22	44	22	83	100
2017	59	39	53	37	90	95
2018	92	65	80	61	87	94
2019	77	66	76	66	99	100
2020	198	198	186	186	94	94
2021	119	94				

3. Analüüs hindamisvaldkondade lõikes õppekavarühmades sotsiaaltöö ja nõustamine; lastehoid ja teenused noortele

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Analüüs

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

3.2.1. Õppekavaarendus

Järgnevalt analüüsib komisjon mõlema õppekavarühma õppekavad arendustegevusi ühiselt.

Kooli eneseanalüüsi aruande kohaselt lähtutakse hinnatavates õppekavarühmades koolitusvajaduse hindamisel ja õppekavade arendamisel seadusandlusest. Aruandes kirjeldatakse, et kool arvestab tööandjate ja tööjõuturu muutuvate vajadustega, viidatakse OSKA raporti soovitudele ning kooli nõunike kogu soovitudele ja otsustele. Komisjon nõustub kooliga, et õppekavasid arendatakse üleriigilistest vajadustest lähtuvalt. OSKA uuringu kohaselt vajatakse riigis kõige enam hooldustöötajaid ning vajadus tegevusjuhendajate ning tugiisikute järele kasvab. Vastavalt kooli eneseanalüüsi aruandele kavandatakse uue arengukava raames mikrokvalifikatsioonide loomist. Samuti plaanitakse mõlemas õppekavarühmas hakata mikrokraade pakkuma. Komisjon teeb terminoloogilise täpsustuse: kutsehariduses pakutav on mikrokvalifikatsioon, mikrokraadid on kõrghariduse pädevuses.

Sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühmas on hindamisperioodil koostatud „Sotsiaaltöö ja tervishoiu valdkonna spetsialist, tase 4“ õppekava võimalusega spetsialiseeruda tegevusjuhendajaks, abivajadusega lapse tugiisikuks, toimetulekuraskustega isiku tugiisikuks või toimetulekuraskustega pere tugiisikuks. Samuti on sama õppekavarühma hooldustöötaja õppekava kasutusel 2014. aastast, viimati uuendati õppekava 2021. aastal. Komisjon nõustub kooliga, et suurenemas vajadus erivajadustega lastega töötavate spetsialistide järele. Kool kirjeldab, et üheks õppekavaarenduse aluseks on **lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmas** „Alushariduse ja lapsehoiu seadus“, mille kohaselt lasteaija õpetaja abidel peab olema keskharidus ja lapsehoidja kutse. Lastehoiu ja teenused noortele õppekavarühmas on koostatud õppekava „Lapsehoidja, tase 5“ (registreeritud EHISes 13.04.2022) ning kavas on koostada „Lapsehoidja, tase 4“ 30 EKAP jätkuõppekava. Kooli poolt esile toodud vajadust 5. taseme lapsehoidjate järele muutuva seadusandluse tõttu komisjon ei kinnita, sest kavandatava seaduse eelnõu kohaselt ei eeldata õpetaja abina töötamisel 5. taseme lapsehoidja kutse olemasolu, vaid piisab lapsehoidja tase 4 kutsest. Komisjon leiab, et kooli õppekavade loomisel jälgitakse OSKA uuringute andmeid, mille kohaselt on sotsiaaltöö ametid prioriteetid (nt tugiisikud ja hooldustöötajad).

Õppekavaarenduse korraldamine.

Hinnataval perioodil on kool alustanud süsteemsemat lähenemist õppekavaarendusele. Alates 2020/21 õppeaastast toimuvad valdkondlikud arenduskoosolekud, mille organiseerijaks ja korraldajaks on juhtõpetaja. Koosolekute toimumise kuupäevad on kokku lepitud ja osapooltele teatatud ning koosolekutel osaleb lisaks juhtõpetajale ja õpetajatele vähemalt üks juhtkonna liige. Koosolekud protokollitakse. Vestlusel osalenud õpetajad märkisid, et koosolekud on heaks võimaluseks anda tagasisidet, osaleda aruteludel ja teha ettepanekuid ning õpetajate sõnul nendega arvestatakse. Arenduskoosolekutele kutsutakse töökohtadel õpetavad praktikutest õpetajaid. Kuna

selline koosolekute formaat on üsna uus, ei ole koolil veel otseseid tulemusi ette näidata, kuid komisjoni hinnangul on järjepidev, juhitud ja koordineeritud koostöö õppekavade süsteemse arenduse seisukohalt oluline ning loodetavasti jätkab kool algatatud tegevusi.

Tööandjate esindajad tõstsid esile kooli tahet teha koostööd, kooliga suhtlemist iseloomustati paindliku ja ladusana. Leiti, et vastastikku valitseb usaldus ning probleemid lahendatakse koostöös. Seega on koolil valdkonna tööandjate seas hea maine, kool on hinnatavates valdkondades tuntud kui pikaajaline koostööpartner (nt TÜ Kliinikum, piirkonna hoolekandeesutused, lasteasutused üle Eesti). Tööandjate hinnangul saadakse koolist hea haridus, mis on vältimatu töötamiseks tänapäevastes tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna asutustes. Vestlusel mõlema õppekavarühma õppijate ja vilistlastega selgus, et töötavatele inimestele oli töökohapõhine õpe sobiv ja paljudele inimestele ainus võimalus jätkuhariduse omandamiseks. See võimaldab õppes osalemist ka neile, kellele oleks kooli sõitmine keeruline ja ajamahukas. Nt hooldustöötajate igapäevane töökoormus on niigi suur ning seetõttu on töökohal õppimise võimalus väga oluline. Kool kirjeldab eneseanalüüsiaruandes ühe arengueesmärgina koostöö tõhustamist piirkonna ettevõtjatega regulaarsete valdkondlike koostööpäevade raames. Esimene selline koostööpäev toimus kooli eneseanalüüsi aruande põhjal mõlemas hinnatavas õppekavarühmas 2022. aasta veebruaris. Senini on kool teinud õppekavaarenduses ettevõtetega koostööd võrgustike kaudu, (nt sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialisti õppekaval). Koostööd on tehtud konkreetse õppekava loomisel, kuid komisjoni hinnangul ei toimu koostöö süsteemselt.

Täienduskoolituse kursuste õppekavade arendus.

Kooli eneseanalüüsi aruande põhjal tehakse täienduskoolituste läbiviimisel koostööd kooli täiskasvanute koolituskeskusega. Kooli eneseanalüüsi aruande põhjal on sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühmas aastatel 2018- 2021 läbi viidud arvukalt täienduskoolitusi. Koolituste valik ja mahud on mitmekesised, mh on pikemaid koolitusi (nt tegevusjuhendajate koolitused mahuga 260 tundi, tugiisikute koolitused 160 tundi). Täienduskoolituste läbinute arv on 271 ning kokku on täienduskoolitusi toimunud 1688 tunni ulatuses. Kool kirjeldas rahastatud, kuid veel toimumata IKT oskuste koolitusi koostöös AS Hoolekandeteenustega. Lisaks mainisid kooli esindajad vestlusel abihooandaja koolitust koostöös Töötukassaga. Kooli esitatud andmete põhjal ei ole täienduskoolitusi toimunud lastehoiu ja teenused noortele õppekavarühmas. Tööjõuvajaduse analüüsi põhjal on aga nõudlus tööks erivajadustega lastega, seega saaks kool ka selles vallas täienduskoolitusi pakkuda. Kool pakub täienduskoolitusi isikuarengu õppekavarühmas (nt koolitus enesejuhtimisest ja stressiga toimetulek) ning majutamise ja toitlustamise õppekavarühmas (nt eritoitlustus), mis on komisjoni hinnangul sobivad täienduskoolitusena ka hinnatavates õppekavarühmades.

Koolis kõikides õppekavades moodustab kohustuslikus korras e-õpe 20% õppekavade moodulite mahtudest. Vestlustel põhjendati seda üldise sooviga e-õpet enam õppesse sisse tuua ning seeläbi võimaldada paindlikumat õpet ja õpetamist. Hinnatavatest õppekavadest ei ole seda nõuet sisse viidud veel hooldustöötajate erialal. Kool põhjendas seda õppijate madala digipädevusega. Komisjon tunnustab kooli e-õppele kui ühele kaasaegsele õpiviisile tähelepanu pööramise eest, kuid soovib siiski läheneda e-õppe rakendamisse paindlikumalt. Näiteks sellistes moodulites, mis on pigem teoreetilised, on võimalus suuremas või isegi täies mahus e-õpet rakendada, samas mõne teise, väga praktilise mooduli puhul ei pruugi e-õpe üldse asjakohane olla. Praegusel hetkel on e-õpe sisse viidud ühtse põhimõtte alusel (st 20% on e-õpet).

Valikmoodulid

Valikmoodulite valimise kord on kirjeldatud nii õppekavas kui õppekorralduseeskirjas. Mõlema õppekavarühma õppijad ja vilistlased kinnitasid, et neil oli võimalus valikmooduleid valida. Õppijatele antakse nimekiri võimalike valikmoodulitega, valituks osutuvad moodulid, mis saavad rohkem hääli. Osade õppijate sõnul lepitakse eelnevalt valikutes omavahel kokku. Mõlemas hinnatavas õppekavarühmas pakutakse mitmekesist valikmoodulite valikut. **Sotsiaaltöö ja nõustamise**

Õppekavarühma õppekavades pakutakse nt hooldustöötajatele valikõpinguid 44 EKAP ulatuses, millest õppijad saavad valida 20 EKAP-t. Komisjon leiab, et on valikmooduleid, mis toetavad näiteks hooldustöötaja õppekava õpiväljundite saavutamist (nt Hoolivuse väärtustamine abivajaja hoolduses), kuid on valikmooduleid (nt Tikkimine, Viltimine jne), mille kooskõla õppekavade eesmärkidega on küsitav. Kooli esindajad aga selgitasid, et õppekavadesse soovitakse lisada spetsiifilisemaid valikmooduleid (nt surijate hooldus, lastehooldus, erihooldus) ning nende puhul loodetakse suuta rohkem vastata erialade vajadustele. **Lapsehoidja õppekavas** on seitse erinevat valikõpingute moodulit kogumahuga 18 EKAP, millest õppija peab valima 9 EKAP. Ka siin on mooduleid, mis on asjakohased (nt Toitumise alused, Tegevusteraapia protsess erivajadustega lastele). Lapsehoidja õppekava valikmoodulid ei ole puudespetsiifilisusele üles ehitatud, mis ei ole kooskõlas OSKA valdkondliku uuringu järeldustega, mille kohaselt on vajadus erivajadustega lapsega tegelevate lapsehoidjate järele. Komisjon leiab, et õppekavasse tuleks lisada enam puudespetsiifilisi valikmooduleid. Komisjon toob ka välja, et valikõpingute moodulite õpiväljundid on lapsehoidja, tase 4 jaoks liiga keerulised ja erialaliselt spetsiifilised, näiteks moodul *Kriisipsühholoogia* õpiväljundid „selgitab kriisipsühholoogia olemust, kasutades erialast terminoloogiat“, „selgitab kriisisituatsiooni olemust“ ning „oskab põhjendada psühholoogiliste esmaabivõtete kasutamist“. Samas hindamiskriteeriumis oodatakse õppijalt selgitamise asemel rakendamist, puudub sidusus mooduli erinevate osade vahel. Komisjoni hinnangul on Kriisipsühholoogia mooduli maht 2 EKAP liiga väike, et selle läbimise järel oleks õppija valmis kasutama psühholoogilisi esmaabivõtteid, liiatigi kriisisituatsioonis nagu hindamiskriteeriumites sõnastatud. Sama on mooduliga "Tegevusteraapia". Tegevusteraapeudiks ei saa kuidagi 3 EKAPiga. Kokkuvõtvalt peaks valikõpingud olema paremini läbi mõeldud, pigem võiksid need olla põhiõpinguid toetavad ja nt lapsehoidja õppekava näitel igapäevatoos vajalikud: erialane võõrkeel, digioskuste arendamine, tervislik toitlustamine vms.

Vestluses osalenud vilistlased mainisid, et nad oleksid olnud valmis õppima erinevaid valikmooduleid suuremas kogumahas kui õppekavas ette nähtud. Komisjon soovib leida täiendavaid võimalusi valikmoodulite loomisel. Lisaks kirjeldasid kooli esindajad soovi rakendada atraktiivsemalt kooli kasutuses olevaid simulaatoreid ja interaktiivseid õppevahendeid, luues valikmooduleid, mis seadmete kasutamiskiivsust tõstaksid. Komisjoni hinnangul on see väga hea algatus, loodetavasti kool viib kavandatu ka ellu.

Õppekavadesse on lisatud digioskuste arendamisele suunatud valikmoodul, mis kooli õpetajate ja haridustehnoloogi ning õppijate sõnade kohaselt on vajalik, sest õppesse tülles on digipädevused väga erineval tasemel. Nimetatud moodul kannab erinevates õppekavades erinevaid nimesid, näiteks hooldustöötaja eriala õppekavas on mooduli nimeks „Digiajastu tehnoloogiate kasutamine õppimises ja erialases arengus“ (3 EKAP), sotsiaaltöö ja tervishoiu valdkonna spetsialisti eriala õppekavas kannab moodul nimetust „Infokommunikatsiooni vahendite kasutamine“ (4 EKAP), lapsehoidja õppekavas on sama sisuga moodul nimetusega „Digitehnoloogia kasutamine“ (3 EKAP). Ehkki komisjoni hinnangul on sellise valikuvõimaluse pakkumine oluline ja vajalik, on mooduli sisus mitmeid ebatäpsusi, mida kirjeldame käesoleva aruande rakenduskavasid puudutavas peatükis.

3.2.2. Õppe kavandamine rakenduskavades

Rakenduskavade koostamist juhib valdkonna juhtõpetaja, kaasatud on õpetajad ja tööandjad/praktikajuhendajad. Kooli eneseanalüüsi aruande põhjal ning vestlustel kirjeldati rakenduskavade koostamist kui protsessi, kus arvestatakse õppijate eripäradega ning konkreetse ettevõtte vajadustega. Igale õpperühmale koostatakse oma rakenduskava ning need on Tahvlis osapooltele kättesaadavad. Lisaks kirjeldatakse kooli eneseanalüüsi aruandes rakenduskavade muutmise aluseks olevaid õppijate rahuloluküsitlusi, samas näitena esitatud küsitluse tulemustes kirjeldati õppe vastavust ootustele ning õppekava vastavust töömaailma vajadustele. Rakenduskavade muutmise, kohandamise ja parendamisega seotud varasemaid süsteemseid tegevusi kool komisjonile ei kirjeldanud, viidati vaid uue tagasisidesüsteemi väljatöötamise alustamisele 2021/2022 õppeaastal.

Rakenduskavadega süsteemse tegelemise vajadust mainiti koolikülastusel, samuti kirjeldati käesolevast õppeaastast rakendatud tunnivaatlussüsteemi kui ühte võimalikku tegevust, mis on suunatud rakenduskavade täiendamisele. Komisjon nõustub, et rakenduskavadega tegelemine on koolis vajalik. Täpsemalt selgitatakse seda käesoleva aruande järgmises punktis.

Ülevaade rakenduskavadest

Rakenduskavad on kättesaadavad infosüsteemis Tahvel. Infosüsteemis on rakenduskavasid, kus andmed on poolikud. Näiteks lapsehoidja (kinnitatud kooli nõukogus 09.02.2021 baas) õppekava rakenduskavas puuduvad alateemad, hindamine. Kool põhjendas seda tehniliste probleemidega andmete üleviimisel Siseveebist Tahvlisse.

Komisjon tutvus hinnatavate õppekavarühmade rakenduskavadega. Kõik probleemid ei ole seotud tehniliste põhjustega. Komisjon leiab, et hinnataval perioodil ei ole koolis rakenduskavade sisu koostamine ja parendamine toimunud süsteemselt. Rakenduskavades ei kajastu tegelikud õppemetoodikad, viisid ja ka hindamine (kirjalikus osas). On rakenduskavasid, kus on kirjas iseseisva töö maht, kuid ülesanded puuduvad jne.

Sisulisi ebatäpsusi ja andmete puudulikkust esineb laialdaselt ning kõiki parenduskohti komisjon käesoleva aruande piiratud mahu tõttu välja tooma ei hakka, vaid toob järgnevalt mõningaid näiteid, et koolil aidata mõista nimetatud parendusvaldkonna olemust.

Näiteks Lapsehoidja õppekava mooduli „Digitehnoloogia kasutamine“ eesmärk on „Õpetusega taotletakse, et õppija tuleb toime digiajastu tehnoloogiliste vahenditega ning kasutab neid tekstide, tabelite, esitluste ja küsitluste loomiseks. Omandab teoreetilised baasteadmised ja elementaarsed praktilised oskused reklaami kujundamiseks graafikaprogrammi abil“. Mooduli õpiväljunditena on kirja pandud järgmist: õpilane loob veebipõhiste vabavaraliste vahendite abil tekste, arvutustabeleid ja küsitlusi; õpilane loob juhendamisel etteantud kaubagrüüpi tutvustava esitluse; õpilane kujundab graafikaprogrammi abil tootereklaami. Hindamiskriteeriumitena on toodud muuhulgas: koostab graafikaprogrammi abil etteantud toote reklaami kujunduse kavandi, kasutades arvutigraafika ja multimeedia põhimõtteid ning -vahendeid; eristab vektor- ja rastergraafikat ning nimetab nende põhiomadusi; sõnastab etteantud reklaami eesmärgi ja sihtgrupi; loob graafikaprogrammi abil etteantud toote reklaami jne.

Sarnase sisuga rakenduskava on ka teistes digiõppele suunatud moodulites (nt hooldustöötaja õppekaval), mis, nagu eespool nimetatud, on erinevates õppekavades erineva nimega. Mooduli eesmärgi, õpiväljundite ja hindamiskriteeriumite sisu viitab pigem hulgi- ja jaekaubanduse või juhtimis- ja halduse õppekavarühmade õppekavade sisule. Kooli väitel on hinnatavate õppekavarühmade õppijate digipädevused mitte väga head, seega vektor- või rastergraafika abil reklaamide koostamine ei ole neile ilmselt jõukohane ega erialal ka vajalik.

Hooldustöötaja õppekava valikõpingute mooduli „Toitumisnõustamise alused“ mooduli eesmärk ja õpiväljundid (ÕV) ei ole kooskõlas. Õpiväljundid on sõnastatud järgnevalt: ÕV1 - õpilane **koostab eakale** sobiliku tasakaalustatud menüü, arvestades tema vanust ja erivajadusi; ÕV2 - õpilane mõistab toiduhügieeni põhimõtteid toidukäitlemise erinevates etappides. Mooduli rakenduskavas on eesmärk sõnastatud järgnevalt: Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja **oskused lapseale sobivast** tasakaalustatud toitumises.

Moodulite hindamine ei ole kooskõlas. Hooldustöötaja õppekava mooduli „Hooldustoimingud“ hindamine toimub eristavalt, kuid hindamiskriteeriumitel on kõigi positiivsete hinnete puhul kirjas vaid üks lause: „Kriteeriumid õpiväljundites“. Mooduli õpiväljundid on sõnastatud järgmiselt: ÕV1 - õpilane juhendab ja toetab abivajajat elamistoimingutes, ÕV2 - õpilane kasutab hooldamisel ergonoomilisi töövõtteid ja abivahendeid ning juhendab abivajajat abivahendite kasutamisel; ÕV3 - õpilane hooldab abivajajat erinevate elundkondade haiguste korral; ÕV4 - õpilane annab esmaabi haigusseisundite, õnnetusjuhtumite ja traumade korral, kutsub abi ja elustab kliinilisest surmast. Sellise sõnastuse puhul

ei ole võimalik mõista, kuidas toimub eristav hindamine. Mooduli "Hoolduse alused" on mooduli hindamiskriteeriumid ja hindamismeetodid täpselt samas sõnastuses. Moodulis toimub eristav hindamine kuid kõigi hinnete "3", "4", "5" hindekriteeriumid on sõnastatud täpselt ühtemoodi (Selgitab vastavalt ülesandele ja toob näiteid eluviisidest ja keskkonnast tulenevatest teguritest ja riskidest, mis mõjutavad inimest kui tervikut), seega ei ole võimalik eristada erinevate hinnete kriteeriume. Mitmesuguseid sarnaseid probleeme võib leida teistestki rakenduskavadest. Samas sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialisti õppekavas mooduli „Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes“ on mooduli hindamine mitteeristav ning hinde "arvestatud" saamise tingimuseks on nõuetekohaselt ja õigeaegselt esitatud tööd. Samas ei ole määratletud nõudeid, mida järgida oleks vaja, et hinne arvestatud saada. Samuti tähendab õigeaegsus ühe tingimusena, et igasugune hilinenud ja samas väga kvaliteetne töö tegelikult jääb arvestamata.

Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialisti õppekavas ei ole mitme mooduli õpiväljundite sõnastamisel lähtunud väljundipõhisuse põhimõttest, vaid need on sõnastatud teemapõhiselt, nt moodulis „Infokommunikatsiooni vahendite kasutamine“ (Digitaalõppe põhimõtted, tööks ja õppimiseks vajalikud programmid; Digitaalsete seadmete ja andmetega seotud ohud ja võimalused), või moodulis „Perekonna heaolu ja turvalisuse tagamine“ (Erivajadusega lapse areng ja perekonna toetamine; Väärtused, hinnangud ja käitumistavad lapse ja perekonna töös; Eneseteenindus- ja regulatsioonioskused igapäevastes tegevustes; Lapse ja perekonna tervise edendamine läbi hooldustoimingute ja teiste sobivate tegevuste kaudu koostöös lapsevanema/hooldajaga), või vene keele moodulis (Algtasemel suulise väljendus- ja kuulamisoskuse (*kirjaviis muutmata*); Kirjalike tekstide mõistmise ja koostamise oskuse; Suhtleb lihtsamates igapäevastes situatsioonides).

Lapsehoidja õppekava moodulis "Lapse arengu toetamine" ei ole mooduli hindamiskriteeriume üldse kirjas ning rakenduskavas on hinde saamiseks kirjas: mitteeristav hindamine (hinnangu saamise aluseks on lävendi kriteeriumi saavutamine) kuid kriteeriume ei õpiväljundile ega ka lävendile kirjeldatud ei ole. Lõpueksami moodul on kirjeldamata nt lapsehoidja õppekavas.

Komisjoni hinnangul vajab õppekirjandus kõikide hinnatavate õppekavade rakenduskavades korrastamist. Rakenduskavades on õppematerjalide loetelud liiga pikad, samuti on mõned õppematerjalid aastast 1997, 1999, 2000, 2003. Komisjon leiab, et suure hulga õppekirjanduse puhul on selle liigitamise üheks võimaluseks tuua ära kohustuslik ja soovituslik õppematerjal. Lapse arengu toetamise moodulis on kõige uuem kirjandus 2014. aastast, enamuse õppematerjalist on enne 2010. aastat. See tähendab, et kaasaegse lapsekeskse lähenemise käsitlus õppematerjalides puudub. Näiteks lapsehoidja õppekava moodulis "Koostöö lapsevanemaga" koosneb õppekirjandus peamiselt kirjandusest, mis viitab kodustele majapidamistödele. Samuti on puudulik mooduli "Erivajadusega lapse hoidmine" õppematerjalide loetelu. Loetelu koosneb vaid kolmest ühikust, milledest üks on inglisekeelne kirjandus, mis ei pruugi õppijate keeletasemele vastata. Vestluses nimetasid õpetajad, et uuendavad pidevalt õppematerjale, kuid komisjoni hinnangul muudatused rakenduskavades ei kajastu.

Seega kokkuvõtteks leiab komisjon, et informatsioon õppekavades ning rakenduskavade sisu vajavad mõlemas hinnatavas õppekavarühmas ja kõikidel õppekavadel põhjalikku kaasajastamist ja korrigeerimist.

Järeldused

Tugevused

- Valgamaa Kutseõppekeskus on hinnatavates õppekavarühmades üleriigiliselt hinnatud koostööpartner valdkonna organisatsioonidele, tööandjad hindavad töötajate koolist saadud head haridust.
- Sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühmas on loodud töökohapõhine õppevorm, mis võimaldab tõsta hooldustöötaja erialal töötavate inimeste kutsealast pädevust.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Õppekavade arendus ei toimu süsteemselt. Õppekavarühmades on asunud sisse viima süsteemi õppekavade arendamiseks ning koostööks kooli ja ettevõtete vahel. Komisjon leiab, et on oluline see süsteem ka toimima saada nii, et tekiks nii sisuline kui ka kirjalik järjepidevus.
- Sisulisi ebatäpsusi ja andmete puudulikkust esineb laialdaselt mõlema hinnatava õppekavarühma õppekavade moodulite rakenduskavades (sh valikmoodulites). Moodulite eesmärgid ja õpiväljundid ei ole omavahel kooskõlas, puuduvad hindamiskriteeriumid ja hindamisülesanded, moodulite õpiväljundid on sõnastatud väljundipõhisuse asemel teemapõhiselt, õppematerjalide sisu ei vasta õppekavale. Komisjoni hinnangul tuleb koolil mõlemas hinnatavas õppekavarühmas ja kõigil õppekavadel põhjalikult kaasajastada ja korrigeerida rakenduskavade sisu.
- Mõlemas õppekavarühmas on kool e-õpet rakendanud kõigis moodulites võrdse mahuga (20% mooduli mahust). Komisjon leiab, et vajalik on hinnata e-õppe mahtude asjakohasust kõikide hinnatavate õppekavade igas üksikus moodulis ja soovitab läheneda e-õppe rakendamisse paindlikumalt. Näiteks sellistes moodulites, mis on pigem teoreetilised, on võimalik suuremas või isegi täies mahus e-õpet rakendada, samas mõne teise, väga praktilise mooduli puhul ei pruugi e-õpe asjakohane olla.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktikal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

3.2.3. Õppijate erialavaliku toetamine

Kooli eneseanalüüsi aruandes esitatud andmed ei võimalda analüüsida trende (nt väljalangevuse, rahulolu karjääriinõustamisega, toetamine õpingutesse sisseelamisel jms), seega keskendub komisjon käesoleva kriteeriumi puhul kooli eneseanalüüsi aruandes toodud kirjeldusele, avaandmetele ning vestlustel kogutud informatsioonile. Mõlemat õppekavarühma käsitletakse ühiselt, erinevuste korral lisatakse vastav märkus teksti.

Erialasid ja õppimist tutvustav info on koondatud kooli [kodulehele](#), kasutatakse sotsiaalmeedia võimalusi. Õppijad rääkisid vestlusel, et kooli ja/või erialavalikul said pigem määravateks sõprade või tööandjate soovitused, samuti kooli asukoht (Valgast või lähiümbrusest pärit õppijad) kui otsesed turundustegevused. Kooli eneseanalüüsis kirjeldatakse kavatsust hakata kasutama veebianalüütika vahendeid turundustegevuste tulemuslikkuse mõõtmiseks, senini neid andmeid ei ole kogutud ja eraldi analüüsitud. Ühe tulevikuplaanina kirjeldatakse soovi hakata välja saatma erialaga seotud uudiskirju. Komisjoni hinnangul on oluline kindlasti antud tegevusi mõõta, et oleks võimalik hinnata, kas suudetakse konkureerida praeguste õppesse tulemise motivaatoritega.

Töökohapõhisesse õppesse asuvad õppijad tööandjate otsesel suunamisel. Vastuvõtu kord on sätestatud õppekorraldusekirja lisa 1, kinnitatud on vastuvõtukomisjoni [töökord](#).

Avaldus õppima asumiseks esitatakse sisseastumise infosüsteemis SAIS, kohapeal avalduse esitamisel annab õpilaskandidaat kirjaliku nõusoleku tema eest avalduse sisestamiseks SAISi. Kõikide õpilaskandidaatidega, välja arvatud töökohapõhisesse õppesse õppima astujad, toimuvad vastuvõtuvestlused. Vestlusi viivad läbi juhtõpetaja, erialaõpetajad ja kursusejuhatajad. Vastuvõtuvestlused aitavad selgitada eriala valikut ja õpimotivatsiooni. Vestlusel selgitasid õppekavarühmade õppijad, et üheks oluliseks motivaatoriks õppima asumisel on seadusest tulenev kohustus kutset omada, seega on õppima asumisel otsene vajadus säilitada töökoht. Töökohapõhises õppevormis õppijate puhul sõlmiti eelkõikulepped töökohtal ning nende puhul piisas avalduse esitamisest.

Hinnatavates õppekavarühmades toimub vastuvõtt üldjuhul kaks korda aastas. Koolil on valmisolek avada grupe paindlikult kogu aasta jooksul. Uute töökohapõhiste õppegruppide avamine toimub koostöös tööandjatega. Kool on saavutanud valdkonnas tuntuse ja töökohapõhise õppe koordinaatori sõnul pöörduvad tööandjad ise kooli poole. Õppijate karjäärivalikute toetamisel teeb ÕKR koostööd Töötukassaga, nt kooli tööplaanis sisalduva info põhjal suunati Töötukassasse karjäärinõustamisele kõik hooldustöötaja õppekaval õppijad. Seega võib öelda, et õppijatele on kommunikeeritud õppima asumise võimalused. Kool on saavutanud tuntuse, õppimisvõimalused on hinnatud ja info levib lõpetanute ja ettevõtet vahel.

Õpinguid katkestatakse vestlusel kuuldu põhjal eriala sobimatuse, madala isikliku õpimotivatsiooni tõttu (nt Töötukassa poolt suunatud) või tööandjate poolt õppima asumiseks liiga suure surve avaldamise pärast. Üheks katkestamise põhjuseks on ka keelebarjäär (eesti keelt mitte kõnelevate õppijate puhul). Komisjoni hinnangul on oluline selge kommunikatsioon õpilaskandidaatidele õpingute sisust ja õppima asujate motiivide ning keeleoskuse taseme väljaselgitamine juba enne õpinguid, seda ka töökohapõhises õppes. Vaid SAIS-i avalduse tegemine ja eelkõikuleppe olemasolu tööandjaga ei ole piisav.

3.2.4. Õpikeskkond

Valgamaa KÕK ruumides on kaasaegne õpikeskkond ja hooldustöötajate õpetamiseks sobivad õpivahendid, sh mullaazid, mida saab töökohapõhise õppe korral teisaldada sobivasse kohta.

Kooli õppeklassides on mitmeid vahendeid aktiivses kasutuses, aga on ka neid, mis kasutult seisavad, nt virtuaalklass, kus praktilist õpet võiks rohkem olla. Kooli esindajad märkisid vestlusel sama probleemi ning, nagu eespool mainitud, kirjeldasid plaane leida rohkem rakendust virtuaalklassis olevatele seadmetele valikmoodulite loomise kaudu. Samuti kirjeldati vajadust kasutada olemasolevaid õppevahendeid õpetamisel erinevates õppekohtades enam kui seda praegu tehakse. Õppevahendeid võetakse koolist kaasa teistes õppekohtades toimuvatesse praktilistesse tundidesse, kuna neid viiakse õpetaja autoga, on kaasa võetavate vahendite arv mahu tõttu piiratud.

Praktikakohtade füüsiline keskkond sobib õpiväljundite saavutamise toetamiseks. Nt lapsehoidja õppekava praktika läbimisel on õpikeskkonnaks lasteaiad või lastehoid, mis on sisustatud kõige vajalikuga, et toetada õpiväljundite saavutamist.

Teoreetilise õppe läbiviimiseks renditakse ruume õppijate töökohta lähedal (COVID pandeemia ajal), osa õppes toimub Zoomis. Õpetajad on enamasti õppeasutusest, kuid kasutatakse ka töökohtade pädevaid koolitajaid, nt elustamise, toitlustamise, ergonoomia õpetamiseks.

Kool on seadnud eesmärgiks võtta peamise õpiahaldussüsteemina kasutusele Moodle keskkonna, kuid õppematerjalide jms jagamiseks on vestlustes osalenute sõnade kohaselt kasutusel mitmeid erinevaid kanaleid (Tahvel, Google Drive, e-kirjad, Moodle). Toodi välja, et ehkki õpetajad on vastutulelikud ja

saadavad vajadusel õppematerjale õppijatele meilile ning võimaldavad kodutöid esitada kas meilile või Google Drives, aga samas tekitab see õppijates segadust.

3.2.5. Õppekorraldus

Järgnevalt analüüsitakse mõlemat hinnatavat õppekavarühma ühiselt.

Sotsiaaltöö ja nõustamine õppekavarühmas on hindamisperiodil rakendatud õpet statsionaarses koolipõhises ja töökohapõhises ning mittestatsionaarses õppevormis. Lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmas statsionaarses koolipõhises ja töökohapõhises õppevormis.

Üldist õppekorraldust reguleerib [õppekorralduse eeskiri](#) (ÕKE), mis on kinnitatud kooli nõukogus 8.02.2022 ja lisaks [töökohapõhise õppe](#) rakendamise kord (kinnitatud direktori käskkirjaga 8.05.2019.a). Õppekorralduslik info on õpilastele kättesaadav õppeinfosüsteemis Tahvel ja kooli veebilehel. Õppijatele on loodud vkok.ee domeenil põhinev e-mail ja ülekoollise õppekorraldusliku info saadab õppetöö logistik õppijate listi. Vestluses nimetasid mõlema hinnatava õppekavarühma õppijad, et operatiivse info edastamiseks on igal grupil oma chat messengeris, grupi liikmeks on ka vastava grupi kursusejuhataja. Kõikidel õppijatel on nn kooli meiliaadress ja häirivaks peeti, kui õpetajad saadavad õppetöoga seotud infot sisseastumisavalduse täitmisel SAIS-i sisestatud isiklikule meilile. Vestlustel mõlema õppekavarühma õppijate ja vilistlastega jäi kõlama, et õppimise ja õppekorraldusega seotud infokanalite paljusus tekitab segadust ja on raskesti hallatav. Samas rõhutasid kõik vestluses osalejad, et rühmajuhatajalt saab alati vajalikku abi. Kooli kodulehel on [õppetöögraafik](#), mille koostamisel on arvestatud hinnatavates õppekavarühmades õppivate täiskasvanud, töötavate inimestega. Nii õpetajad kui praktikajuhendajad arvestavad õppijate liiklemisvõimalustega. Kontaktõpe toimub nt kaks korda õppeperioodis või kord nädalas. Töökohapõhises õppes toimub õppetöö töökohal, juhtõpetaja sõnul satuvad nad kooli ruumidesse vaid õppekäigul olles ja lõpuaktusel. Praktika ei ole määratud kindlale perioodile, õppijatel võimaldatakse seda sooritada kogu õppeaja jooksul. Kindlaks on määratud [praktika](#) seminari (praktika kaitsmise) toimumise aeg.

Nagu juba käesoleva hindamisaruande õppekavaarenduse peatükis mainitud, toimub 20% õppetööst e-õppena. Kooli esindajad märkisid vestlusel, et otsus tehti koolis ilma põhjalikuma analüüsita ning e-õppe rakendamist kavandatud mahus takistab õppijate madal digipädevus, mida mainisid ka vestlusel osalenud õppijad. Praktilist tööd õppekeskkonnas reguleerib ÕKE lisa 9. Praktiline töö toimub vastavalt õppetöögraafikule ja tunniplaanile. Kooli, õppija ja praktikakoha vahel sõlmitakse enne praktika algust praktikakoha taotlus vastavalt kehtestatud vormile (ÕKE lisa 6 p 2.4). Taotlusel on andmed õppija nii õppekavast tulenevate kui individuaalsete praktika eesmärkide, kohta.

Praktikajuhendajate koolitamisel pööratakse eelkõige tähelepanu praktika korralduslikule küljele ja dokumentide täitmisele Tahvel keskkonnas. Vestlustel märkisid tööandjad, et enne pandeemiat toimusid kooli eestvedamisel ettevõtete praktikajuhendajate kohtumised, kus sai ühiselt arutada praktikaga seonduvaid küsimusi. Oodatakse taoliste kokkusaamiste jätkumist.

Lapsehoidja õppekaval läbitakse töökohapõhise õppe praktika oma töökohas. Vestlustel tööandjatega ja õppijatega leidis kinnitust, et õppijale on tagatud toetus praktikajuhendaja poolt, igapäevatöösse kaasatus, väärtustatakse iseseisvust. Praktikandil on võimalik suhelda avatult nii vahetu juhendajaga kui asutuse juhiga. Samas on juhendamine siiski pinnapealne, vahetul juhendajal puudub juhendamisalane väljaõpe, pigem suheldakse õppijaga kollegiaalsel tasandil.

Kool toetab praktika õpiväljundite saavutamist mitmes kohas juhul, kui see on vajalik (nt kui ühes praktikaettevõttes ei ole võimalik kõiki praktikaülesandeid täita).

Komisjonile tutvumiseks esitatud töökohapõhise õppe läbi viinud ettevõtete (21 vastajat) rahuloluküsitluse tulemuste põhjal saab väita, et ettevõtted on rahul koolipoolse õppetöö

kvaliteediga, juhendamisega, õppekavaga. Leitakse, et töötajate koolitamine parandas ettevõtete potentsiaali ning nad soovivad sellist õpet teistele ettevõtetele.

Kutseksamite toimumise ajavahemik on määratletud õppetöögraafikus, täpne eksami toimumise aeg avalikustatakse õppijatele kooli [veebilehel](#). Kutseksamitega seotud info, sh eksami nõuded, edastab õppijatele kursusejuhataja. Hinnatavates õppekavarühmades (tervise ja heaolu valdkonnas) on kutseksami sooritanute osakaal lõpetanutest kõrge. Näiteks aastal 2019 sooritas kutseksami 99,4% ning aastal 2020 97,5% lõpetanutest (allikas: Haridussilm).

3.2.6. Õppesisu, -metoodika ja hindamine

Mooduli rakenduskavades on kirjas olevad õppematerjalid erinevad sellest, mida õpetajad tegelikult kasutavad. Õppijate sõnade kohaselt kasutatakse peamiselt õpetajate enda loodud materjale ning seda mitte ühises koostöös õpetajate vahel, vaid iga õpetaja koostab ja edastab oma materjalid õppijatele ise. Õppijate jaoks oli hea, et õppematerjalid on Tahvlis kättesaadavad, samas aga töid nii õppijad kui õpetajad välja, et õppimist takistavad Tahvli sagedased tehnilised probleemid, samuti on õppijate sõnade kohaselt Tahvlis õppematerjale kohati keeruline leida. Õpetajad saavad vajadusel materjale ka e-kirjaga ja linkidena, aga osa õppematerjali jagavad õpetajad väljaprintidult ning ka tunnis koostatakse konspekte, samuti edastatakse infot Google Drive-s ning Moodles kuid viimase jaoks on õppijate digipädevused üsna madalad. Komisjoni arvamus ühtib õppijate omaga, et õppematerjalide jaoks olla üks ja kindel keskkond, mida juba õpingute algul kasutama õpitakse ning kus kõik materjal koos on.

Formaalselt tagavad moodulite rakenduskavad õppesisu, -metoodika ja hindamise lähtumise õpiväljunditest. Rakenduskavad vajavad aga, nagu eespool kirjeldatud, kohandamist ja korrastamist ning sisustamist selliselt, et neist tõepoolest oleks abi nii õppijatele kui õpetajatele. Komisjon toob välja, et kooli kodulehel avaldatud tunniplaani on esitatud õpiväljunditena, kuid teoreetiline õpe toimub siiski valdavalt teemapõhisena. Vestlustel õppijatega selgus, et õpetamisel on vähe õpiväljundipõhist ja koostööst õpetamist. Õpe on teemapõhine, st iga õpetaja tegeleb oma teemaga õpiväljundis, samuti hindab oma teemat.

Mõlemas hinnatavas õppekavarühmas toimub praktika õppija töökohal või praktikaettevõttes, kus on head töötingimused ja kaasaegsed töövahendid, sealhulgas arvuti kasutamise võimalused. Juhendajateks on kogenud töötajad. Praktikajuhendajate ühepäevane koolitus toimub iga uue kursuse alguses. Edaspidi saavad juhendajad suhelda ja vajadusel abi koolipoolselt juhendajalt. Juhendamisel lähtutakse õpieesmärkidest ja -väljunditest, mille kohta saadakse teavet Tahvlist. Ettevõttepoolsed juhendajad annavad praktikandile tagasisidet juhendatavale praktika käigus konkreetsete toimingute ja tegevuste kohta ning praktikapäeviku sissekannete kohta. Vabas vormis praktika lõpphinnangu sisestavad ettevõttepoolsed juhendajad Tahvlisse.

Praktika õpiväljundite kokkuvõtte hindamine toimub koolis praktikaseminaris, kus osalevad lisaks praktikantidele koolipoolsed praktikajuhendajad, juhtõpetaja ja töökohapõhise õppe puhul ka koordinaator. Komisjoni arvates peaks praktikaseminaridel, eelkõige töökohapõhise õppe puhul, osalema rohkem ettevõttepoolsed juhendajad.

Praktikapäevikute täitmisel ja aruande koostamisel suunatakse õppijaid eneseanalüüsile, st tegevuse kirjeldamise asemel on oluline õppimise analüüsimine. Seda kirjeldas vestlusel töökohapõhise õppe koordinaator ning kinnitasid komisjonile esitatud näited praktika dokumentidest.

Kool on alates 2021. õppeaasta sügisest võtnud tähelepanu alla õppe kvaliteedi parendamise. Selleks toimuvad tunnivaatlused, millel kvaliteedijuhid sõnade kohaselt on mitu eesmärki, nt jälgida, kuidas õpetaja on tunni metoodiliselt üles ehitanud, milline on tunni eesmärk, kas selleni jõutakse, kas õppijatel tekib huvi, kas jõutakse õpetatava tähenduseni jne. Esimesed tulemused loodab kool saada üldistatult selle õppeaasta lõpuks, et vastavalt kavandada uusi tegevusplaane uueks aastaks.

3.2.7. Õppijate toetamine

Hinnatavate õppekavarühmade õppijate esmaseks ja peamiseks toetajaks on kursusejuhataja, kes nõustab ja toetab õppijaid kooliellu sisse elamisel, õpiraskuste korral, toetuste taotlemisel, akadeemilise puhkuse taotlemisel. Õppetöö korralduslikes küsimustes nõustab õppijaid õppeosakonna õppesekretär. Vajadusel on võimalik võtta ühendust ja saada tuge kooli sotsiaalpedagoogilt. IT alast tuge saavad õppijad haridustehnoloogilt, juhtõpetajalt, kursusejuhatajalt. Abiks on kooli veebilehel olevad [videojuhendid](#) õppeinfosüsteemi kasutamiseks. Tugiteenuste info koos vajalike kontaktidega on õppijatele kättesaadav kooli [veebilehel](#).

Kool kasutab edukalt võimalusi, et hooldustöötajate kursustel õppijaid toetada, juhendades toetuste taotlemist ja pakkudes sihtrühmadele stipendiumi, tasuta ühiselamu kasutamist, sõidukompensatsiooni ja vajadusel akadeemilist puhkust. Õppijad suhtlevad FB rühmades, kus vajadusel toetatakse üksteist õppimise jätkamiseks.

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist reguleerib õppekorralduseeskirja lisa 2.

Toetus on pigem kursusejuhatajate kanda, tugiteenuseid töökohapõhises õppes ei ole ette nähtud, vajadusel suunatakse õppija koolis olevate spetsialistide juurde (nt sotsiaaltöötaja).

Järeldused

Tugevused

- Koolis, sh hinnatavates õppekavarühmades on alustatud tunnivaatlustega, et hinnata ja parandada õppe kvaliteeti.
- Õppimiseks ja õpetamiseks vajalikku haridustehnoloogilist tuge pakutakse nii õppijatele kui õpetajatele, õpetajad ja õppijad saavad vajadusel pöörduda nii haridustehnoloogi kui juhtõpetaja poole.
- Kooli kodulehel on mitmeid videojuhendeid jms infot, mis mõeldud õppijate toetamiseks ja juhendamiseks.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Mõlemas õppekavarühmas on kaasaegne õpikeskkond, hea tehniline varustus ning mitmekesised vahendid praktiliseks õppeks, mis õppetöös täiel määral kasutust ei leia. Komisjon soovib leida võimalusi vahendite rakendamiseks koolis ning ka erinevates õppekohtades.
- Õppijates tekitab segadust, et õppimisega seotud info edastamiseks on paralleelselt kasutusel mitmeid erinevaid infokanaleid. Komisjon soovib vähendada paralleelset info jagamist erinevate kanalite kaudu.
- Õpetamisel on vähe õpiväljundipõhist ja koostöist õpetamist, pigem on õpe teemapõhine, kus iga õpetaja tegeleb ja hindab oma üksikut lõiku. Vajalik on enam organiseerida koostööd ja kavandada enam ühist, õpiväljunditel põhinevat õpetamist ja hindamist.
- Praktikate kokkuvõttev hindamine toimub koolis ning koolipoolsete juhendajate poolt. Kuna töökohapõhises õppes toimub $\frac{2}{3}$ õppesest töökohal, peaksid praktikate kokkuvõtval hindamisel osalema ettevõttepoolsed praktikajuhendajad.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

3.3.1. Õpetajad

Kooli eneseanalüüsi aruandes toodud andmete kohaselt töötab hinnatavates õppekavarühmades neli põhikohaga õpetajat. Õpetajad palgatakse õppegrupi täitumise korral käsunduslepinguga, eelistatakse erialaspetsialiste ettevõtetest. Kantselei juhataja sõnul on põhikohaga pädevate töötajate, kes valdaksid kõiki õpetatavaid mooduleid, leidmine keeruline. Peale juhtõpetaja, kellel on kutseõpetaja tase 6 kutse, ei ole teised kutseõpetajad kutseõpetaja eksamit sooritanud ning selle peamiseks põhjuseks peetakse portfoolio koostamist, mis on üsna ajamahukas. Ühel õpetajal on täiskasvanute koolitaja tase 6 kutse. Eneseanalüüsi aruandes esitatud andmete kohaselt on praktikutest õpetajatel erialane kõrgharidus, pedagoogiline ettevalmistus on vähestel. Õpetajate vastavust nõutavale kvalifikatsioonile hindab dokumentide tasandil kantselei juhataja. Komisjon leiab, et praktikute kaasamine on küll vajalik ja asjakohane, kuid vestluses õppijatega jäi kajama mõte, et mitte kõigis õppekohtades pakutav õpe ei ole ühesuguse kvaliteediga. Seega leiab komisjon, et mitme praktikust õpetaja kaasamine ühes õpperühmas õppetöö läbiviimisel toetab õppijaid õpiväljundite saavutamisel. Samuti on oluline, et praktikutest õpetajaid toetatakse, nt tutvustades neile õppemeetodite, digivahendite jms kasutamist.

3.3.2 Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

Eneseanalüüsi aruandest ja kantselei juhataja ning õpetajatega toimunud vestlustes selgus, et õpetajate arengu toetamine toimub vastavalt õppeaasta alguses kinnitatud koolituskavale. Õpetajatel võimaldatakse osaleda koolitustel lisaks kokkulepitud koolitusplaanile, kuid lisakoolitustest tuleb varakult teada anda. Nimetati nt koolitusi *Õppimine ja õpetamine*, eripedagoogikaga seotud koolitused.

Koolis on kehtestatud arenguvestluste läbiviimise kord, mis näeb ette vestluse läbiviimise juhtkonna liikmega vähemalt kord kahe aasta jooksul. Vestluses osalenud õpetajate sõnul peab arenguvestlusi direktor. Arenguvestlusel käsitletakse ja hinnatakse järgmisi mõlemapoolselt ettevalmistatud teemasid: töötaja möödunud perioodi töötulemused ja kompetentsus; töötaja koolitusvajadus või stažeerimisvajadus; töötaja järgmise perioodi eesmärgid, arenguvajadused ja tegevused.

Õppeaasta alguses koostatakse koolitusplaan, mille koostamise aluseks on arenguvestlustelt saadud info. Suurt rõhku pööratakse õpetajate digipädevuste arendamisele. See on seotud otsusega 20% õppest e-õppena läbi viia ning õppematerjalide koostamine Moodles. Haridustehnoloogi sõnul oli põhikohaga töötavatel õpetajatel kohustus läbida vastavad koolitused. Koolitused toimusid kahe aasta jooksul (e-kursuse loomine Moodle keskkonnas algajatele; Veebivahendid distants- ja e-õppe rakendamiseks; Moodle jätkukursus). Keerulisem oli haridustehnoloogi sõnul praktikutest õpetajatega. Neile saadeti kogu info meilile. Haridustehnoloog koolitab/nõustab soovijaid igal reedel individuaalselt, st õpetajad saavad pöörduda konkreetsete küsimustega.

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

2021/22 õppeaastal alustati koolis õpetajate meetodilise toe vajaduse väljaselgitamisega. Käesolevas aruandes on eelnevalt kirjeldatud tunnivaatlusi ja nende eesmärgid. Kvaliteedijuht märkis, et ta ei anna õpetajatele vahetult konkreetset tagasisidet, vaid vaatluste tulemusena koostab üldise kokkuvõtte õppeaasta lõpuks. Komisjoni hinnangul toetab vahetu tagasisidestamine õpetaja professionaalset arengut.

Eneseanalüüsi aruande kohaselt on valdkonna õpetajad kaasatud erinevatesse projektidesse ning kaks õpetajat on projekti "Praktikasüsteemi arendamine Valgamaa Kutseõppekeskuses" raames stažeerinud ettevõtetes.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavarühmades õpetavad praktikutest õpetajad, kes täiendavad õpinguid asjakohaste ning praktiliste teadmistega.
- Koolis toimuvad sisekoolitused õpetajatele, nt üldpädevusi toetavatel ja haridustehnoloogilistel teemadel ning õpetajatel on vastavalt arenguvajadustel võimalik osaleda väljaspool kooli toimuvatel koolitustel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Õppesse kaasatud praktikutest õpetajate poolt läbiviidav õpe ei ole ühtlase kvaliteediga. Komisjon soovib pakkuda sellistele õpetajatele enam meetodilist tuge nt koolituste näol.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused sotsiaaltöö ja nõustamine ning lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

Tugevused

- Valgamaa Kutseõppekeskus on hinnatavates õppekavarühmades üleriigiliselt hinnatud koostööpartner valdkonna organisatsioonidele, tööandjad hindavad töötajate koolist saadud head haridust.
- Õppekavarühmades õpetavad praktikutest õpetajad, kes täiendavad õpinguid asjakohaste ning praktiliste teadmistega.
- Mõlemas õppekavarühmas rakendatakse töökohapõhist õppevormi, mis võimaldab tõsta erialal töötavate inimeste kutsealast pädevust.

Parendusvaldkonnad ja soovitus

- Õppekavade arendus ei toimu süsteemselt. Õppekavarühmades on asunud sisse viima süsteemi õppekavade arendamiseks ning koostööks kooli ja ettevõtete vahel. Komisjon leiab, et on oluline see süsteem ka toimima saada nii, et tekiks nii sisuline kui ka kirjalik järjepidevus.
- Sisulisi ebatäpsusi ja andmete puudulikkust esineb laialdaselt mõlema hinnatava õppekavarühma õppekavade moodulite rakenduskavades (sh valikmoodulites).

Moodulite eesmärgid ja õpiväljundid ei ole omavahel kooskõlas, puuduvad hindamiskriteeriumid ja hindamisülesanded, moodulite õpiväljundid on sõnastatud väljundipõhisuse asemel teemapõhiselt, õppematerjalide sisu ei vasta õppekavale. Komisjoni hinnangul tuleb koolil mõlemas hinnatavas õppekavarühmas ja kõigil õppekavadel põhjalikult kaasajastada ja korrigeerida rakenduskavade sisu.

- Õpetamisel on vähe õpiväljundipõhist ja koostöist õpetamist, pigem on õpe teemapõhine, kus iga õpetaja tegeleb ja hindab oma üksikut lõiku. Vajalik on enam organiseerida koostööd ja kavandada enam ühist, õpiväljunditel põhinevat õpetamist ja hindamist.